

MESEČNIK ZA ČLANE VZAJEMNE ZAVAROVALNICE V LJUBLJANI

Dam, ako daš

Anton Vindišar

Kakor v življenju vobče se tudi v gospodarskem življenju pogosto oglasijo stiske in se nam zdi, da se zakolnejo proti nam vse sile neba in zemlje. Usihajo uspehi, padajo cilji, omahujemo v uboštvu, pomanjkanje in malodušje. Pade zaupanje in nam ostaneta le goli roki proti padajočim zidovom. — Kdo je zdaj, da nas opogumi, kje naj iščemo uteha, spodbude in zavetja? Zavarovanje nam more vrniti in dati vse to, ako ga le hočemo in znamo prav umevati in upoštevati.

Zavarovanje, veda preudarnega gospodarjenja, najboljši način varčevanja, jamstvo varnega obstoja, zatrdilo močne bodočnosti. Zavarovanje, ki tudi v našem narodu nosi pravo ime in sloves, ki je tudi naš narod spremljalo od zibelke do današnje moči. Zavarovanje, pod čigar posebnim zavetjem smo kot narod tolikokrat še obstali in varno rasli. Zavarovanje, ki smo ga večkrat tudi premalo cenili, ker smo ga premalo poznali, premalo uživali. Celó — trdo priznanje — sramovali smo se ga, češ da smo slabiči, vedno v iskanju za oporami in potuhami stricev. Celó — prav res — krivico smo mu delali, nismo držali besede, bili smo malomarni v plačevanju obvez, premalo smo dajali, preveč zahtevali!

Zamislimo si le: umaknimo iz našega osebnega in javnega gospodarskega življenja zavarovanje, pa bomo brž in jasno spoznali, kaj za nas zavarovanje pomeni, da brez njega danes ni več mogoče! Koj bi občutili na svoji koži, kako preži na naše uspehe usoda nesreče in višje sile ter ostajamo navezani na golih dvoje rok in na majavi razum.

Da ne? Kam naj sirota, ki ji pade oče, edina opora — pa nič zavarovan? Mar pod drago rušo poljedelec, ki mu požar vpepeli domačijo — nič zavarovano? Po mrzlem svetu, s palico v roki družina brez živega rednika — nezavarovanega? Le pomislite, pa boste videli, da imam prav: v zavarovanju so vreli moči, viri opore in vere v življenje, edino varni pogoji vstajenja in obstoja. Dvakrat tako, ko nam postane tesno in smo le čreda, v brezno deroča — brez zavarovanja.

Za danes nam manjka moči? Kaj pa za jutri? Ko nam čas kakor deroč hudournik zagrinja vse uspehe in voljo, da nas ostane za danes premalo, sebi v napoto preveč? In smo nevoljni: zavarovanje naj nam pomaga, ako je kaj vredno! In smo krivični: pre-slabo sodimo o zavarovanju, da

bi ga pravilno razumeli, z dobro voljo sklenili in z vsemi svojimi močmi podprli. Daj — dam velja tudi tu. V naši volji je, da zavarovanje obrnemo v svoj prid. Torej se že vendar obrnimo od tarnanj k sebi in se sami najprej potrudimo, da svoje nazore in sodbe menjamo in svoje odnose do zavarovanja prénovimo. Za to je le eno nujno: da z močno voljo in ostrim opazovanjem ostanemo zvesti zavarovanju — kakor je do nas vedno in v vseh prilikah zavarovanje zvesto! Ne gre pozabiti: tudi v negotovih razmerah in slabih časih zavarovanje žrtvuje neverjetne stvari, ogromne denarje, predrzna jamstva, nešteta zapostavljanja, vedno na braniku za koristi svojih članov-varovancev. Ne gre tajiti: zavarovanje ostane zvesto v vseh prilikah, se ne umakne in ne prelomi dane in prevzete besede, ne beži, ko gre za obstoj ljudi in naroda. Ne ogne se epidemijam boleznim, smrti, nesreči in požarom, ne nerazumevanju lastnih zavarovancev in nerednim njihovim odzivom, ne nihanju valut in osebne varnosti! Zavarovanje vzdrži, glejte, kako brani in varuje, zvesto do kraja, zvesto v vseh prilikah, vse in vsem vedno ob strani!

Kaj tedaj? O, smo prizadeti, vsi, čestokrat! Nismo bili pravični, malo umni. Ne le brez njega, tudi proti njemu smo bili, ne le pri sebi, tudi pri drugih, ne samo do tuje, tudi do lastne domače narodne zavarovalnice smo bili polni predsodkov in nerazumevanja. Vi, da ne? Vi se niste protivili? Oprostite: že samo s tem, da ste vsako priliko opustili, da zavarovanje sklenete in misel nanj širite, ste se zadolžili s krivico. Ne čakajmo v bodoče več šib usode, neopremljeni z zavarovanjem! Kopljimo globoko v zavarovanje, kjer še ždijo studenci moči, viri zaupanja in življenjskega veselja, sile in napredka.

ZIVLJENJSKA MODROST.

Kjer ima otrok pri mizi prvo besedo, tam so starši potrebni pouka o vzgoji. Obnašanje je ogledalo, v katerem vsakdo kaže svoj pravi obraz. Tudi kot mož ostani otrok svojih staršev! Modrost in ljubezen se izključujeta; čim večja je druga, tem manj je prve. Kašlja in ljubezni ni mogoče skriti.

Videz pobožnosti.

Nikdar ne, zaupaj videzu, tudi v pobožnosti ne. Tudi kamele poklekujajo, tudi gramofonska plošča moli in poje hvalnice, tudi oni, ki režejo čebulo, jokajo, tudi psi se zamaknejo. Papini.

Nesreča na cesti Straža-Toplice

Pri Karitas zavarovani Darovec Mihael iz Toplic 64 pri Novem mestu se je vračal 12. februarja t. l. s svojim sinom iz Straže proti Toplicam. Na poti ga je dohitel neki voz, s katerim sta se ob strani zadela. Zaradi sunka so začele živati prehitvejajočega voza skakati in nesreča je hotela, da je ena pokojnega zadela s koptom na tilnik. Moža so takoj odpeljali k

zdravniku, ki pa je mogel ugotoviti samo smrt. Pokojni Darovec je bil posestnik in čevljar v Toplicah. Zapušta ženo in tri otroke. Kot skrben in preudaren gospodar se je že lansko leto v avgustu zavaroval pri Karitas. Takrat gotovo ni mislil, da bo zavarovanje tako hitro koristilo njegovi ženi. Karitas je izplačala dvakratno zavarovalno vsoto, ker se je zavarovaneec smrtno ponesrečil.

Vsak smrtni primer dokazuje vedno znova in znova potrebo posmrtninskega zavarovanja. Karitas je že mnoge rešila skrbi ob smrti svojcev. Kdor še ni zavarovan, naj se zavaruje edino pri Karitas, ki je pošteno in solidno domače zavarovanje.

Zahvala

Podpisana se vam najlepše zahvaljujem za točno dvojnó izplačilo zavarovalnine po mojem pokojnem možu Darovcu Mihaelu. Bilo nam je v veliko pomoč. Zavarovanje »Karitas« vsakomur priporočam kot pravo domače ljudsko zavarovanje.

Dol. Toplice 15. marca 1942.

Darovec Marija,

Dol. Toplice 64 pri Novem mestu.

Nagrada poštememu najditelju. Luka je našel na ulici dragoceno ovratnico. Ko je čital v časopisu, da je ovratnico izgubila žena bogatega tovarnarja klobukov, ni nič pomišljal, marveč takoj stopil k tovarnarju z ovratnico. Seveda je računal na lepo najdenino. Tovarnar: »Res sem vesel, da je na svetu še nekaj poštenjakov. In vi ste eden izmed njih. Pojdite z menoj v tovarno in za nagrado si lahko izberete kateri koli klobuk, ki vam bo ugajal.« — Luka: »Prosim, prosim! Hvala Bogu, da ta človek ne izdeluje nagrobnikov!«

Klobuk in sivi lasje. — Žena (čita časopis): »Glej, tu piše, da moški zaradi klobukov zgodaj osivijo.« — Mož: »Da, zaradi ženskih klobukov.«

Lepe želje. Nečak piše družini svojega strica: »Ljubi strici! Sporočam ti, da mi gre dobro. — Zdrav sem in to želim tudi tebi in tvoji družini. Trenutno ležim v bolnišnici in jutri bom operiran.«

Italijansko zavarovalstvo

(Nadaljevanje in konec.)

Posebno pozornost zbuja v strokovnem svetu italijanska poldržavna zavarovalnica »Istituto Nazionale delle Assicurazioni«. Ustanovljena je bila z zakonom 4. aprila 1912 s tem posebnim namenom, da bi izvedla monopol v življenjskem zavarovanju v Italiji. Načrt pa ni uspel, zaradi česar je zakon z dne 29. aprila 1923 monopol odpravil, pač pa je določil temu zavodu kot poldržavni ustanovi prednostno stališče v več smereh: za obveznosti zavoda jamči država; vse zavarovalnice so dolžne odstopiti določen del svojega posla v sozavarovanje, in sicer starejše družbe manj (najmanj 10%), mlajše več (do 40%); prednost uživa pri zavarovanju državnih in drugih javnih nameščencev i. p. Matematične rezerve zavoda znašajo po bilanci za 1939 lir 5.414.127.759, razni varnostni in drugi skladi 381.772.389 lir; premoženje, skladi in rezerve so naloženi v pretežni meri v državne vrednostne papirje, in sicer 1.479 milijonov 776.297 lir, v druga državna posojila 1.031.129.238 lir, iz česar je razvidno, da igra zavod važno vlogo pri financiranju državnih potreb in so tako prednosti, ki jih zavod uživa, utemeljene, čeprav je po navedenem zakonu iz l. 1923. uveljavljeno načelo svobodne konkurence zavoda z zasebnimi zavarovalnicami. V nepremičninah ima zavod naloženih 742.930.788 lir, v občinskih in podobnih posojilih 653.702.277 lir, v posojilih zasebnikom 2.062.956.399 lir, od česar odpade na policna posojila 221.633.527 lir. Zavod je udeležen na drž. podjetjih s 141.726.666 lirami, pri zavarovalnicah sodeluje kot delničar s 140.556.516 lirami, bančne naložbe znašajo 58.637.794 lir. Vsekakor podjetje, ki spriči svojega obsega igra v italijanskem narodnem gospodarstvu važno vlogo!

Italijansko zavarovalstvo je med seboj povezano v okviru sindikalne organizacije v Narodno fašistično zvezo zavarovalnih podjetij (Federazione Nazionale Fascista delle Imprese Assicuratrici), ki ima razne oddelke in skupine z ločenimi upravami, tako za točo, požar, nezgode in jamstvo, pozavarovanje, transport, življenje; v okviru konzorcija življenjskih zavarovalnic je bil l. 1936. ustanovljen poseben posvetovalni odbor zdravnikov za enotno presojo povečanih rizikov v življenjskem zavarovanju (rischi tarati). Med zavarovalnicami, ki vodijo nekatere težje panoge, so ustanovljene še posebne zveze, ki dejanski skupno nosijo težje rizike: konzorcij družb za pomorska zavarovanja v Trieste, v Genovi, konzorcij družb za aeronavtična zavarovanja, italijanski konzorcij zavarovalnic za

zavarovanja ladijskih trupov, konzorcij za zavarovanja povečanih rizikov v življenju.

Poleg osrednjih odborov Zveze zavarovalnic obstajajo še medpokrajinski, ki rešujejo vprašanja, zadevajoča zgolj posamezno pokrajino ali njih skupino; takih krajevnih zvez je deset. Slednjič sodeluje Zveza zavarovalnic po svojih odposlancih še v raznih drugih sindikalnih organizacijah, ki so z zavarovalstvom povezane, tako v Narodni fašistični konfederaciji za kredit in zavarovanje, v Zvezi voditeljev kreditnih ustanov in zavarovalnic, v Zvezi zastopnikov zavarovalnic in kreditnih ustanov, v Podpornem narodnem fašističnem zavodu za nameščence kreditnih ustanov in zavarovalnic, v Korporaciji za skrbstvo in kredit, v Italijanskem zavodu za aktuarje, v upravah registrov za ladje in aeronavtiko, v odboru za zavarovanje ladij Rex in Conte di Savoia, v Narodnem propagandnem podjetju za preprečevanje nezgod in še v nekaterih drugih.

Italijansko zavarovalstvo vplivno posega s svojo razpredeno organizacijo v narodno gospodarsko udejstvovanje države in zasebnega podjetništva, prav tako učinkovito pa se uveljavlja na vseh ostalih področjih, ki so s to važno gospodarsko panogo posredno ali neposredno v zvezi.

O gospodarskem pomenu zdravilnih rastlin

Prof. dr. M. Wraber

Ljubljanski jesenski velesojem 1939 in 1941 je priredil poleg drugega tudi razstavo zdravilnih zelišč, s katero je poučno in nazorno predočil veliko važnost umnega in načrtnega izkoriščanja zdravilnih zelišč ter poudaril njegov pomen za naše narodno gospodarstvo, ki je vreden upoštevanja in pozornosti.

Slovenska zemlja je zelo bogata raznovrstnih zdravilnih rastlin. Ker se dobro nabrana in pravilno posušena zdravilna zelišča lahko in dobro prodajo, se nabiranje in spravljanje zdravilnih rastlin priporoča posebno revnejšim slojem našega podeželskega prebivalstva, ki bi se mu na ta način odprl vir precej dobrih in rednih dohodkov. Povpraševanje po takšnem blagu je precejšnje in stalno narašča, saj mnogo zdravilnih zelišč predelamo in porabimo za domače potrebe, pa tudi tuji trg kaže zanje veliko zanimanje in nudi za dobro blago dobre cene. Mali in revni ljudje bi si lahko s primerno pridnostjo in podjetnostjo zagotovili sicer skromen, a reden zaslužek. Seveda pa bi bilo treba nabiranje in prodajanje zdravilnih rastlin organizirati (po zadrugah) in ga načrtno urediti. S tem se ne bi samo dvignile cene, mar-

več bi se obenem preprečila nevarnost iztrebljenja nekaterih redkejših rastlin, ki je po njih večje povpraševanje.

Uradno je ugotovljeno, da se je izvažalo iz Slovenije letno zdravilnih zelišč za 10 milijonov dinarjev, iz bivše Jugoslavije pa nad 50 milijonov, kar kaže, da je bila Slovenija glede nabiranja in prodaje zdravilnih zelišč daleč pred ostalimi deli bivše jugoslovanske države. Ta čedna vsota bi se dala brez posebnega truda vsaj podvojiti ali potrojiti, morda celo z malenkostnim povečanjem količine zdravilnih zelišč, gotovo pa z boljšo organizacijo nabiranja in prodaje.

In če pomislimo, da je bivša Jugoslavija uvažala letno za 7 milijonov din ruskega čaja, ki bi ga bili — vsaj do neke mere — prav lahko nadomestili z domačimi, za zdravje koristnejšimi čaji, bi si bili pač mnogo prihranili za druge življenjske potrebnosti, ki so potrebnejše in koristnejše od ruskega čaja. Danes, ko ruskega čaja ni več dobiti, nas razmere silijo, da mu iščemo domačih nadomestkov. Tako varčujemo z izdatki in pospešujemo potrošnjo domačega blaga.

Uradni podatki pričajo, da je bivša Jugoslavija izkupila letno čez 60 milijonov din za zdravilna zelišča, zaradi neizkoriščanja pa jih je letno propadlo povprečno za trikrat tolikšno vsoto, kar predstavlja velik kapital narodnega premoženja, ki se ni izrabljalo zadostno in katera vsota je šla leto za letom v izgubo. Umno izkoriščanje prirodnega zaklada naših zdravilnih zelišč bi se prav posebno izplačalo sedaj v času vojne, ko je uvoz raznih naravnih in umetnih zdravil iz tujine otežen ali celo onemogočen in ko cene tujim zdravilnim rastlinam silno naraščajo.

Naš namen ni toliko v tem, da govorimo o trgovski strani nabiranja in prodajanja zdravilnih zelišč, marveč hočemo s temi članki predvsem opozarjati meščane in deželane na neusahljivi vrellec ljudskega zdravja, ki tako veselo žubori iz osrčja božje narave, nudeč zastoj in v izobilju vsakovrstnih zdravilnih sredstev za vse telesne težave. Ta neusahljivi vir zdravja je namenjen v prvi vrsti našemu zdravju in šele potem našemu zaslužku. Mnogi ljudje, zlasti meščani, ki so že močno zgubili živi stik z materjo naravo in ne poznajo več njenih blagodejnih zdravilnih izdelkov, kupujejo za drag denar umetna zdravila, ko bi jim preprosta in naravna domača zdravila nudila marsikje cenejšo in izdatnejšo pomoč.

V zadnjem času je KARITAS med drugim izplačala

cele zavarovalne vsote

ob smrti sledečih članov in članic:

Prevec Peter, Jesenice;
Skubic Jera, Pijava gorica 4, p. Škofljica;
Pribožič Uršula, Rajhenburg;
Strban Marija, Ljubljana, Zalokarjeva 4;
Znidaršič Roza, Žužemberk 92;
Potisek Pasqualina, Ljubljana, Emonska 10;
Mahkovec Ivan, Studenec 18, p. Dev. Marija v Polju;
Košak Helena, Ljubljana, Streliška 22;
Tršan Ana, Ljubljana, Strossmayerjeva 10;
Vešič Marija, Ljubljana, Kodrova 11;
Eržen Jože, Ljubljana, Vodovodna c.;
Dežman Marija, Ljubljana, Sodarska steza 2;
Bašin Andrej, Ljubljana, Milčinskega 62.

Dvojno zavarovalno vsoto

je KARITAS izplačala ob smrti Darovca Mihaela, Toplice 64, ki je po nesreči padel z voza in podlegel poškodbam.

KARITAS.

Primerno. Mož: »Oko se ti neprestano solzi, pojdi vendar k zdravniku!« — Žena: »Bom šla, a danes še ne morem. Danes moram še na pogreb svoje prijateljice.«

Nista se razumela. Zdravnik: »Kje ste najprej začutili bolečine?« — Bolnik: »V gostilni pri belem volku.«

Mestna hranilnica ljubljanska

izplačuje „a vista“ vloge vsak čas, „navadne“ in „vezane“ po uredbi.

Pupilarno
varna!

Sodno depozitni oddelek. ♦
Hranilniki. ♦ Tekoči
računi.

Za vse vloge in obveze hranilnice jamči

Mestna občina ljubljanska

Mladina brez zdravih lic — pomlad brez cvetic

Dr. Pintarič Ivan.

Bogastvo vsake družine in veselje staršev so zdravi in prav vzgojeni otroci. Otrok ni stroj, ampak živo bitje, ki ima dušo in telo. Za oboje pa mora sorazmerno poskrbeti vzgoja, kajti v zdravem in čilem telesu je tudi duša vesela in delavna. To temeljno resnico je poznal že poganski vzgojitelj Juvenal, ko je terjal od vzgoje zdravo dušo v zdravem telesu.

Kako pa vzgajamo telesno zdrave otroke?

Zdravstveno pravilno vzgajamo otroke, če vežbamo in utrjujemo vse organske dele telesa. Z besedo utrjevanje ne menimo nekega izumetničenega načina. Telesa namreč ne utrdimo, če ga n. pr. enostransko navadimo na mraz, temveč tako, da navadimo telo primerno odgovarjati na vse druge dražljaje, ki jim je izpostavljen človek. Izkušnja nas uči, kateri dražljaji so to in kdaj so primerno jaki. Pri utrjevanju puščamo delovati te dražljaje na otroka ali pa jih v pravilni meri umetno povzročamo, kar pa je gotovo že precej težje.

Velike važnosti je zlasti utrjevanje gibal. Mišičje tvori namreč dobršen del celokupne telesne teže. Mišice pa moramo vežbati, sicer zakrnijo. — Zdravju ne gode samo notranji izločki mirujočih mišic. Zato že tudi otrok potrebuje za svoj pravilen razvoj dejavnih mišic. Zaradi tega so telesne vaje v pravilni meri, in to celo v obilni meri za zdrav razvoj potrebne. Seveda pretiravanja škodijo, a še vedno ne toliko kot stalno telesno mirovanje. Za pravilen razvoj okostja so potrebni ponavljajoči se tegi in obremenitve posameznih kosti. Tudi za duševni, umski razvoj in zlasti za razvoj veselega srca je potrebna dejavnost mišic, kajti k delu ne silijo samo veselje, temveč tudi delo ustvarja prijetna čustva.

Zato priporočam izdatno razgibanje mišic za otroke vsake starosti, počenši s trimesečnim dojenčkom. Saj vemo, koliko veselja nam pripravljajo telovadba malčkov-dojenčkov, čeprav obstaja le v nekaj prav enostavnih vajah, ki pa vendar utrjujejo in krepijo posamezne mišične skupine. Te vaje pozna vsaka dobra mati. Omenim na primer samo »kravce pasti« — vajo, ki krepi hrbtne mišice. Vendar je telovadba le takrat res smotrna, ako otroci radi in z zadovoljstvom telovadijo. Če se včasih otroci pri tej telovadbi malo poškodujejo ali preutrudijo, nič ne de, ker tudi to je za pravilen razvoj smotno in kot priprava na zahteve poznejšega življenja potrebno. Poleg telovadbe so blagodejni sprehodi in izleti, a tudi ti morajo biti otroku zaželeni in zanj mikavni. Ne smemo pozabiti, da premore otroško srce v razmerju s srcem odraslega večjo dejavnost. — Otroško srce ima namreč v razmerju do majhnega telesa večjo mišično gmoto, kakor pa srce odraslega človeka. Zato lahko otrok ves dan skače in leta, pa se ne utruji. Otrok se na sprehodu ne utruji zaradi napore mišic, temveč zaradi enoličnosti in dolgočasje. Zato otroku niso všeč enolični sprehodi v družbi odraslih, če teh sprehodov ne poživlja in razgiba n. pr. petje, igre, koračanje i. p.

Kožo utrjujemo s tem, da puščamo otroka pri vsaki toplini na prosto in četudi je mraz občuten. Skrbeti moramo le za obilno gibanje in razvedrilo. Tudi zimski šport vsake vrste je za otroka mikaven ter priporočljiv. Blagodejno vpliva na kožo umivanje z mrzlo vodo, pri čemer se je pa ogibati pretiravanja. Smotrno so zračne kopeli. Otroci naj ne bodo nikdar pretoplo odeti.

Podobna načela veljajo za utrjevanje dihal. Otroka navajajmo vdihavati mrzel in nato tople zrak s tem, da ga tudi v mrazu — seveda primerno oblečenega — puščamo iz tople sobe na zrak. Povsem zmotno je prekomerno oblačenje otrok. V tem pogledu matere mnogo grešijo. — Mrzel zrak navadno ne škoduje, samo da je čist. Ze malčki v starosti 3—4 mesecev zelo dobro prenašajo vdihavanje mrzlega zraka, če so dobro odeti, tako da imajo tople noge, kadar jih vzamemo iz poveljev ali slečemo. Nahod ali kašelji še nista razloga za zapiranje otrok v zatohle prostore! Res je, da so nekateri neboljglenčki bolj sprejemljivi za boleznin in občutljivejši, a tudi to stanje lahko s pametnim utrjevanjem zboljšamo.

Pri utrjevanju prebavil se čisto prav mnogo greši. Otroci premalo rabijo zobe, zaradi česar se

omehčajo. Otroci naj žvečijo trdo kruhovo skorjo, naj strugajo s svojimi nežnimi zobki kruh in olupljeno jabolko, čeprav se zdi to nespodobno. Za dobro grizenje in žvečenje pa je seveda potreben tek, t. j. glad. Ni napačno, če otroci večkrat na dan občutijo malo gladu, a dobro je tudi, če so vsaj enkrat tedensko pošteno lačni. Potem jim vsaj jed izborna diši, z veseljem sedajo k mizi in zadovoljni so z vsako skorjico kruha. Glad je najboljšo sredstvo zoper nerganje, cmerikanje in izbirečnost pri jedi. Ne hranimo pa otroka preveč krepko! Nikar preveč jajc, mleka in mesa! Tudi mleko ni tako popolnoma zdravo, kakor vpijejo. Ono namreč zmanjšuje tek in mnogim otrokom bolj škoduje kakor koristi. Mleko ima pač svoje dobre lastnosti: dá se namreč piti kot voda in ima veliko hranilno vrednost; njegova slaba stran pa je, da pokvari tek za pravo jelo. Končno otroka ne smemo siliti k jelu. Načelo pametne matere mora biti, da otrok sme jesti, ne pa — kar žal tako pogosto vidimo — da otrok mora jesti.

Izreden pomen ima pa v celotni vzgoji otrok pravilno vplivanje na živčevje. Živčni sestav moramo prav tako utrjevati, kakor vse druge organe. Tudi živčevja ne smemo pomehkužiti. Otroka že zgodaj navajajmo na bolečine, da jih bo znal mirno prenašati. In če bo postal otrok na mirno in hrabro prenašanje bolečin celo ponosen, bo to zanj tem boljše, saj življenje tepe vse ljudi. — Otroku ne škoduje, če ga včasih brez jeze trdo udarimo, ako to zasluži. Nesmiselno pretepanje pa otroku več škoduje, kakor pa mu le izjemoma in redko koristi. Zavedajmo se nadalje, da ne smemo nikdar v otroku umetno vzgajati duhovnosti. Zato ne natrpavajmo malčkov s pesmicami itd., preden ne obiskujejo šole. Vsako predšolsko učenje je ničvredno in zdravemu razvoju škodljivo. Pustimo otroka, naj se sam udeležuje in uči iz svojega izkustva! Ne mislimo, če otrok blebete besede za nami, da jih že tudi razume.

V naših modernih časih pogosto slišimo besedo živčnost (nervoznost), in to že celo v zvezi z otroci. Kdo pa je kriv, če je sodobni otrok živčen? Otrok sam gotovo ne! Vso krivdo nosi napačna vzgoja. Če se ponavljajo znaki živčnosti že v predšolski dobi, celo že pri otrokih v 2. ali 3. letu, je to le dokaz, da so otroci duševno obremenjeni in z delom pretegnjeni. Dokaz je pa tudi prevelikega in neprimerne ukvarjanja z delom z otrokom, ki je že sam naravno in samoniklo umsko zadosti zaposlen. Če morajo otroci v tej dobi opravljati neprimerna umska dela, ki jih jim nalagajo starši in drugi vzgojitelji s svojim nepravilnim pojmovanjem poučevanja in dnevnim razburjanjem zaradi otrok, ki z otroci dolgočasno razpravljajo o stvareh, ki otroka sploh ne zanimajo, potem ni čuda, če se pojavijo znaki živčnosti — to je dražljive slabosti živčevja. Mi sami smo tako krivi slabega spanja, nespečnosti in slabega teka naših otrok. Končne posledice take živčne preobremenjenosti pa so, da so naši otroci videti bolni in shujšajo. Slabega spanja in živčnosti sta pogosto kriva gledališče in kino. Otroci do 10. leta starosti naj jih sploh ne obiskujejo ali pa vsaj zelo redko, kajti obiskovanje gledališča in kina ni nobeno utrjevanje živčevja, temveč le nasprotno.

Prav je, če otroka zgodaj navadimo na razočaranja, kar z lahkoto dosežemo. Kakor se otrok kmalu navadi mirno, hrabro in z nekim ponosom prenašati bolečine, tako se tudi kmalu navadi odpovedati se temu ali onemu zaželenemu predmetu. Seveda pretiravanje v tem zopet ni dobro, kajti otrok potrebuje za svoj razvoj obilo veselja. Vendar so mu priložnostna razočaranja tudi potrebna. Zdravo življenje odraslega kot otroka zahteva namreč pametno razvrstitev dela in počitka, lakote in sitosti, spanja in bedenja, dobre in slabe volje.

Prepuščajmo otroke po možnosti čisto samim sebi in ne pozabimo, da vpliva samo pretežno ali izključno občevanje z odraslimi nepovoljno na otroke. Otrok potrebuje za svoj zdrav razvoj dnevno in obilno druženje z drugimi otroci. Kakor odrasli tako tudi otroci željno iščejo družbo sebi enakih.

Omenili smo že, da je pretepanje otrok nesmiselno, vendar pa ne smemo biti v kaznovanju otrok preveč nežnočutni. Kazen je za otroka vendarle pripomoček, da se hitro nauči, kaj sme in česa ne sme storiti. Vzgojitelj mora biti sicer trd in neizprosni, vendar pa mora otroku vedno in povsod izkazovati ljubezen in dobrohotnost. Oni, ki te pogoje izpolnjuje, bo tudi navidezno trmaste in nepristopne otroke z lahkoto vzgojil sebi in družini v veselje, narodu pa v korist.

S tem pa smo že načeli duševno plat otrokove vzgoje, kar ni čuda, saj je človek bitje z dušo in telesom. O telesu naj bo dovolj, o duši pa še kaj več prihodnjč.

Nekaj za velike in male

Kljub skrčenemu prostoru želimo našim malim in velikim čitateljem nuditi tudi poslej nekaj zabave z reševanjem ugank, križank, zlogovnic, pa tudi drugih zapletenih nalog, kakršnih eno — pa prav lahko — pridobujemo danes:

	O	A	I	A
S	A	O	E	
	R	M	R	Ž
S	O	E	K	
	R	Š	R	N
K	R	I	A	
	J	T	M	R
P	I	O	E	

Oglejte si prednjo sliko. Črke v pikčastih poljih so deli besed, ki potekajo vodoravno z leve na desno. Če vstavite v bela polja primerne črke, dobite vodoravno besede, ki pomenijo sledeče: 1. Osvežujoča pijača. — 2. Hladna slaščica. — 3. Mesto ob češki Moravi, znano iz zgodovine, ker je l. 1848. in 1849. tam zasedal avstrijski državni zbor. — 4. Članica našega naroda. — 5. Velik slovenski pesnik. — 6. Visok cerkveni dostojanstvenik. — 7. Trg v Slov. goricah. — 8. Prebivalec obmorske pokrajine. — Ako si prav rešil, ti črke v belih poljih poševno od levega gornjega do levega spodnjega kota pokažejo, kaj si.

Sliko izrežite in izpopolnjeno pošljite najkasneje do 30. junija 1942 na naslov: Uredništvo »Naše moč«, Ljubljana, Vzajemna zavarovalnica. Pazite! Rešitve je treba pošiljati v kuverti in sporočiti obenem svoj natančni naslov z navedbo po-klica in starosti.

Sedem odraslih in tri mlade reševalce bomo nagradili z lepimi knjigami. Število nagrad smo morali nekoliko skrajšati, ker so se knjige močno podražile, a število reševalcev se je zaradi zmanjšane delokroga znižalo.

**Plačana premija varuje
dom pred nesrečo!**

**Nagrade
za aprilsko križanko**

Knjižni dar je žreb naklonil sledečim: Antonija Strukelj, dijakinja; Jožefa Jakša, šiviljska vajenka; Novak Jožef, posestnik; Jože Gantar, upokojenec; Ivana Pinc, kuharica; Kržič Andrej, kmet; Schein Jožef, dijak; Porekar Bruno, uradnik; Felicjan Margareta, delavka; Zorič Liza, gospodinja. — Darila prejmejo nagrajenci najkasneje v teku maja.

So bedarije, ki se širijo kot nalezljiva bolezen. LarocheFoucauld.

M. Podbreška:

Iz dnevnika zavarovalnega zastopnika

(Nadaljevanje.)

Dolgo sva hodila, ali bolje, postajala po travnikih. Niž nisva opazila, da se je na zapadu stemnilo in da vsa narava nekako grozničavo molči. Tedaj se je že križem zabliskalo in prva debela zrna toče so udarila ob tla.

»Moj Bog, točak!« je vzkliknila Micka. »Tega je bilo treba.«

»Mislim, da ne bo hudega,« sem rekel. Ko pa sem se ozrl na nebo, sebi nisem več verjel. »Micka, skrijva se hitro pod oni kozolec,« sem silil, ker je toča padala vedno močnejše.

Stekla sva pod kozolec dvojniki in gledala razdejanje, ki ga je delala toča. Listi mlade pese so bili čisto razcefrani, žito je poglelo k tlom in se kopicilo v razore. Ves čas pa je neprestano grmel in bliskalo se je vse križem, da je jemalo vid. Oh, smilili so se mi ubogi kmetje, ki jim je neurje v tako kratkem času uničilo ves njihov znoj in trud, s tako velikim upanjem položen v zemljo.

Nenadoma je čisto blizu udarilo, da nama je za hip vzelo sluh.

»Treščilo je. Pa vsaj ne tu, v vasi,« sem rekel.

Prva pod nama je bila Bregarjeva hiša, ostale so bile raztresene pod njo. Pogledal sem proti njej in — o, groza... Tudi Micka je že opazila plamen, ki se je zgrinjal nad senikom in grozeče silil proti podu in hlevu.

»Goril! Domov, gasit! Janez, pomagaj!«

Mi ni bilo treba dvakrat veleti, ker sem že tekkel proti vasi. Nisem čutil debelih zrn toče, ki so me bila po glavi in v obraz. Tekel sem po vasi in kričal:

»Gasit! ljudje, gasit! Pri Bregarju gorit!«

Ko sem predirjal pol vasi, se je že tudi oglašil rog in zateglo klical: »Na pomoč! Na pomoč!« Tudi plat zvona je bilo; fant, ki je stregel pri nedeljski maši, je zvonil namesto mene. Kmalu sem sklical skupaj vaščane in tekli smo v Vrbeje.

Prisopihali smo v Vrbeje. O, kakšen pogled se nam je nudil! Še zdaj me je groza, če pomislim na to! Senik se je že rušil na kup, podi so bili v ognju, iz gorečih hlevov so vlekli preplašeno živino, ki je silila nazaj v ogenj. Zadnji hip so privlekli s poda mlatilnico in odstranili gonilni motor. Takoj nato se je goreča streha zrušila na pod in toliko, da so se zadnji reševalci še pravočasno umaknili. Tudi nebo nam pri gašenju ni

bilo naklonjeno. Hudourni oblak je vihral naprej, le kupe toče je pustil po kotanjah. Videl sem, da se bo ogenj preselil na hišo, ker je potegnil močan severni veter.

»Rešujte, kar se da iz hiše odnesti!« sem zakričal. Ze sem bil tudi sam v hiši in sem pomagal odnašati, kar je bilo količkaj vredno. In koliko je bilo vsega pri Bregarjevih! Nosil sem omare in skrinje, težke vreče žita, ki bi jih drugače komaj vzdignil. Micko sem videl parkrat, ko je odnašala velike lonce masti, skladovnice posod in perila. Vse številne predmete so naložili na vozove, pred katerimi je mukala živina. Kam naj jih peljejo? Stopil sem k staremu Bregarju.

»Oče, kar v mežnarijo zvožite.«

Pokimal je, mislim, da sploh ni razmišljal, ali bi ali ne. Tako so odpeljali vse, kar smo rešili iz ognja, v mežnarijo. — Bila je že pozna noč, ko smo prenehali z napornim delom. Hiša je bila samo ožgana in streha se je na enem koncu zrušila. Hlev, pod, lopa in seniki pa so bili kup žalostnih razvalin. Ljudje, ki so pomagali in se nesebično izpostavljali nevarnosti, so se utrujeni razšli. Samo Bregarjevi in jaz smo še ostali na mestu razdejanja.

»Kam pa zdaj?« je nenadoma zatarnala mati.

»Mati, kar z menoj,« sem rekel. »V mežnariji bo dovolj prostora za vse. Tam ostanete lahko, dokler ne bo hiša popravljena.«

»Oh, ti, ali res?« se je razveselila mati. »Dober človek si, Janez, in težko ti bomo povrnili.«

»Saj je res tako najpametneje,« je menil sin Martin in Micka mu je pritegnila. Oče ni rekel nobene. Bil je čisto strt in obupan. Skoraj nevedoma je krenil za nami.

V dobri uri smo nekako razpostavili pohištvo, da se bodo utrujeni siromakji odpočili. Kako se mi Bregarjevi smilijo, ah, kako se mi smilijo. Vso mežnarijo sem jim dal na razpolago, samo svojo sobico sem si pridržal.

Zakaj sem spredaj napisal, da je to pomemben dan zame? Zato ker se bo jutri očetu Bregarju gotovo zjasnilo lice, ko bo videl, da vendar ni ob vse. V žepu imam namreč potrdilo Vzajemne, da je bila zavarovalnina pravočasno plačana. Sam Bog mi je vdihnil to misel, najboljšo, kar sem jih imel kdaj v življenju. Hvala ti, ljubi Bog in sveti Florijan!

Prenehal bom s pisanjem. Ura je pravkar bila dve. In jaz sem tako zelo utrujen, tako zelo zaspan.

(Nadaljevanje prihodnjic.)

**V času draginje je takojšnje plačilo
premijske tem važnejše in tem nujnejše!**

Za svojo radovednost jo je skupil. Jeriha: »Kaj, ali je mogoče? Da si tako napredoval? Cujem, da si celo novo hišo gradiš?« — Puntar: »Ali si morda že kdaj slišal, da kdo gradi staro hišo?«

Pa je moral res mnogo misliti na njo. Zaročenka: »Slavko, kaj ne, da ti je bilo dolgčas, ko sem bila tako dolgo na potovanju?« — Zaročenec: »Kaj si bila na potovanju?«

Nova mera. Dva izletnika. Debeluh stoka: »Strašna vročina je to! Ze tri žepne robce sem porabil, tako se potim. Ali bo treba še dolgo hoditi?« — »Hm, približno za dva žepna robca še!« odgovori tovariš.

Na letovišču. Letoviščar: »Očka, kje pa imate sedaj tiste golobe, ki so nas vsako leto tako prijetno kratkočasili?« — Kmet: »Jih ni več. Aeroplan mi jih je povozil.«

Ilustracije in klišei dajo reklamam pravo lice. Za reklamo v visokih nakladah uvažujte samo offsetni tisk, ki je danes izmed vseh najcenejši.

Kameno tisk
Knjigotisk - Bakrotisk - Klišarna
Lito grafija
Fotolitografski oddelek, kjer je atelje za barvno fotografijo v naravnih barvah

LJUDSKA TISKARNA
Ljubljana, Kopitarjeva ul. 6

Izhaja dvanajstkrat na leto. Celoletna naročnina za člane Vzajemne zavarovalnice 0.40 Lit, za vse ostale 6 Lit.

Izdaja: Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani. Uredništvo in uprava v Ljubljani, Miklošičeva cesta 19. Telefon 30-21.

KAKO SO PRI GOBCU GASILI

Janko Mlakar

(Nadaljevanje.)

Nekega večera zgodaj v jeseni je Gobec delal v zakajeni sobi družbo Krivicu, ki je bil njegov najbližji sosed, čeprav skoraj deset minut oddaljen. Gobec je namreč vedno rad prisedel, da se ni gost dolgočasil. S tem ljudomilim delom je sebi manjšal žejo, njemu pa »ceho« večal. Menila sta se o letini in letoviščarjih.

»Če bi bil jaz namesto tebe,« je dejal Krivec in naredil nekaj globokih požirkov iz kozarca, da se je dno pokazalo, »bi vse podrl in na novo postavil, takole nekak »penzijo«. Tujci bi kar drli k tebi in se trgali za prostor.«

»Pa zidaj, če imaš s čim.«

»Jaz bi že vedel, s čim. Dvigni tistega mačka, ki ga tiščiš v posojilnici in posekaj nekoliko Vrtače, pa boš imel lahko najlepšo hišo v vasi.«

»Kaj?« je zrastle Gobec. »Gozd naj posekam, svoj gozd, Vrtačo? Tega ne doživiš.«

»Naj se ti pa bajta podere nad glavo,« je rekel Krivec, posrebral ostanek iz kozarca in odšel.

Gobec je tisti večer še dolgo sedel za mizo, podpiral glavo in premišljeval sosedove besede, ki so mu šle bolj v živo, kakor je pokazal. Drugo jutro pa je na vse zgodaj stal pred hišo in ogledoval svojo domačijo. Moral si je priznati, da kar kriči po temeljitem popravilu.

»Res, Krivec ima prav. Najbolje bi bilo, če bi vse podrl in na novo postavil. Toda, kje naj vzajem potrebni denar?« Tu se obrne proti Vrtači

in jo objame s pogledom na dolgo in široko. »Ne, ne, gozda se pa ne dotaknem in če se mi tudi streha podere na glavo.«

Pravijo, da je marsikakemu kmetu najbolj pri sreju živina, potem šele pridejo otroci in žena. Morda je to le zlobno obrekovanje. Pri Gobcu je bilo pa res, da je prvi prostor v njegovem sreju zavzemala Vrtača, Vsako nedeljo, če je bilo le vreme, je stopil v svoj ljubi gozd, kjer je hodil križem krašem, ogledoval vitke smreke in košate bukke ter se z njimi pogovarjal, kakor bi ga razumele. Posekal je le toliko dreves, kolikor je potreboval za dom, pa mu je bilo še za tista žal. Da bi pa podrl kaj več lesa, da bi zijala jasa na Vrtači, ne, rajši bi stradal.

Tiste dni po pogovoru s Krivcem je hodil Gobec ves zamišljen okrog Vrtače nedotaknjena, maček v posojilnici cel in hiša nova, to je bil voz, ki ga ni mogel razvozljati, in naj si je še tako glavo belil. Slednjic ga je presekal berač, ki je bil tam nekje okrog Železnikov doma. Ker je imel eno nogo krajšo, drugo pa daljšo, se ga je prijelo ime »Krevelj«.

Nekega dne je zašel tudi v Orehovco. Ko se je že zvečerilo, je stopil h Gobcu in prosil za prenočišče. Dobil ga je, ko je oddal gospodarju vžigalice, pipo in tobak. Ko se je drugo jutro moč zahvalil za »jerperge«, je vprašal gospodarja, če je zavarovan.

»Kaj te pa to briga?«

»Če ste dobro zavarovani, bi mi lahko pustili vžigalice, pipo in mehur. Sem že marsikomu pomagal, da je prišel poceni do novega hleva, če me je pustil v svilih kaditi. Ker je pri vas med hlevom in hišo malo prostora, bi morda ogenj preskočil tudi nanjo, posebno še, ker je krita z deskami. No, pa brez zamere! Sem le tako mislil, ker prijaznim ljudem rad pomagam. V Lazarjih bi me bili v prvi jezi kmalu v ogenj vrgli, ker mi je padla ponevedoma pipa v seno. Sedaj pa, ko imajo skoraj vsi vaščani nove hiše, se kar zame trgajo, kadar jih obiščem. Pa srečno!«

Gobec je stal nekaj časa na pragu in gledal za beračem, nato je počasi in zamišljeno šel za njim. Došel ga je, ko je bil že daleč zunaj vasi.

»Od kod pa si?«

»Od kod sem, vprašate. Moj dom je povsod, hlev ali svišli, če ne za dalj časa, pa vsaj za eno noč. Povsod najdem posteljo, čeprav brez blazin in rjuh, in povsod kuhajo tudi zame, danes v tej hiši, jutri v drugi, kakor nanese.«

»Ali prideš večkrat tu skozi?«

»Ne. To pot sem bil prvič v tem gnezdu, pa ne pridem nikdar več. Sinoči sem obral vse hiše. Navečerjal bi se bil lahko za cel teden, denarja sem pa nabral komaj za slabo dnino.«

»Če boš še kaj tod hodil, se oglasi zopet pri meni.«

»Pa mi ne boste vzeli vžigalic, pipe in tobaka?«

»No, o tem se še pogovoriva.«

(Dalje prihodnjic.)

Odgovorni urednik: prof. Janko Mlakar

Za Ljudsko tiskarno v Ljubljani: Jože Kramarič